SNILLEBLIXTEN

Karis-Billnäs gymnasium Nr. 10 Hösten 2009

Utgrävningar vid Raseborgs ruiner

Studerande vid Karis-Billnäs Gymnasium fick delta i arkeologiska utgrävningar under hösten i samband med projektet ”Alla tiders Raseborg” **s.3**

Hur ser KBG:s framtid ut ?

Snilleblixten träffade bildningsnämndens ordförande i Raseborg, **Fredrika Åkerö**, för att få en tydligare förklaring till vad som förorsakat denna situation. **s.4**

Placera rätt

En unik kurs som ger studerande i KBG en chans att lära sig placera rätt.

s.8

Playme

Läs recensionen om hitmusikalen Playme. **s.18**

Barack Obama

Vem är han egentligen? Läs artikeln på : **s. 6**

Kebabtest

Var får man stadens bästa kebab? **s.12**

Innehållsförteckning:

Sid.

3. Alla tiders Raseborg
4. En hotad skolframtid
6. Barack Obama - Man of possibilities
8. Vem vill bli miljonär
9. Ekonomiguru
10. Minnen från Sydafrika
12. Kebabtest
14. Michael Jackson - The King of Pop
16. Recensioner
18. Villa Pentby
18. Playme

Foto: Jan-Erik Till

Från vänster:
Amelie Lignell
Jenny Bergholm
Sofia Sjöblom
Kalle Määttä
Andrea Wickström
Sanni Kunnas
Arthur Hautaviita
Freddy Wickström
Alexander Johansson
Jessica Palander
Sanna Grönholm

Layout:
Kalle Määttä och Sanna Grönholm

Redaktionen, hösten 2009

Efter några möten och massor av planering och timmar av arbete fick vi även i höst ihop vår skoltidning. Vi diskuterade tidningens innehåll och eventuella uppdateringar.

Recensionerna är något som är nytt för i år, dessutom fick tidningen en ny look i och med nya layoutare.

Eftersom nästan alla kursdeltagare var nya för i höst, måste några grundprinciper gås igenom, men på samma gång fick Snilleblixten många färska idéer och synpunkter. Deltagarna skrev om mycket varierande ämnen, beroende på eget intresse, vilket ger tidningen ett mångsidigt innehåll. Efter att alla texter var skrivna, redigerade och färdiga, var det ”bara” att pussla ihop tidningen.

Att göra denna tidning har varit mödosamt och roligt, men också mycket lärorikt för oss deltagare.

Hälsningar /
Redaktionen

De studerande som hade valt arkeologikursen fick en rolig och omväxlande vecka

Alla tiders Raseborg

I slutet av augusti var 15 studerande från KBG redo för att delta i en arkeologikurs. Vi hade redan på våren 2009 förberett oss inför denna kurs då **Henrik Jansson** var i skolan och berättade om Raseborgs historia och om utgrävningarna och ungefär vad vi ska förvänta oss inför höstens utgrävningar.

Den 31 augusti började kursen vid Raseborgs slottsruiner. Vi fick en snabb guidning av arkeologerna som mötte oss och berättade lite för oss om borgen och vad vi ska leta efter när vi gräver. Efter det blev vi utrustade med små spadar, sittunderlag, hink och en plastask dit våra fynd skulle läggas. Första dagen var händelserik i och med att Snappertuna skolas förstaklassister också var där på besök. Dessutom kom Närbild från YLE och filmade oss när vi satt och grävde.

På utgrävningsområdet hade man först använt en liten grävmaskin som tagit bort ett 40 cm tjockt lager jord och området hade därefter delats in i ett rutsystem. Vi delade på oss så att det inte skulle bli så trångt att gräva bredvid varandra. Emma och jag blev ett par och vår uppgift var att gräva i 50x50cm rutor, eller rättare sagt skrapa var tekniken som vi skulle använda. Efter dagens slut kunde vi konstatera att våra fyndaskar var fulla. Där fanns några spikar, många benbitar, murbruk, glasbitar, fiskfjäll och ryggkotor av fisk, slaggämnen av metall och lite okända fynd. Lunchrasten som skulle ha varit en halv timme blev betydligt längre när den förlängdes pga. Kims ärtsoppa som skulle kokas på spritkök, som han igen i år hade med sig. Det här gladde oss andra eftersom vi kunde ta det lugnt och vila under tiden.

Tredje dagen vid utgrävningarna var lugnare och dagens fynd hittades av Emma. Hon putsade fram en bit av en käke och några tänder. En annan rolig del av dagen var då vi beställde pizza. När vi såg att Karis pizzakebab bilen kom körande vid vägen, sprang många av oss i full fart mot maten. Det var dags för lunchrast!

Den 3 september var den sista dagen för oss vid utgrävningarna i Raseborg och det började med en tur till Snappertuna Forngårds museum. Där fanns alla de fynd som undersökts och var framsatta för allmänheten att se. Efter det blev det en kaffepaus innan vi satte igång med grävandet.

Visst var det skönt den sista dagen att få sluta plocka undan allt material, borsta av byxor och använda våtservett för sista gången. Men det var tråkigt att äventyret och chansen att leka Indiana Jones tog slut och att livet skulle fortsätta som vanligt i skolan. För min del var det här en kurs som jag lärde mig en hel del nytt i, bl.a. lärde jag mig mer om närhistorien här i Raseborg och om arkeologi i allmänhet. Dessutom fick jag lära känna arkeologigänget från skolan lite bättre.

Text: Amelie Lignell
Foto: Kalle Määttä

Bildningsnämndens ordförande, Fredrika Åkerö, vill ha kvar KBG också i framtiden

En hotad skolframtid

Debatten om skolstängnigarna har den senaste månaden varit ett hett ämne, som väckt upprörda känslor och tankar om Karis-Billnäs Gymnasiums framtid. Snilleblixten träffade bildningsnämndens ordförande i Raseborg, **Fredrika Åkerö**, för att komma närmare in på ämnet och få en tydligare förklaring till vad som förorsakat denna situation.

Grunden bakom förslaget att stänga KBG låg i att det drastiskt behövs ett nytt daghem. Men p.g.a. den dåliga ekonomin och vår redan skuldsatta storkommun, räcker resurserna inte till att bygga en ny anläggning.

”Förslaget att KBG skulle stängas var den enda lösningen som kunde genomföras rent praktiskt inför nästa år för att lösa frågan med det nya daghemmet vi behöver till Karis, som kommunens tjänstemän kommit fram till när de sett över situationen. Tjänstemännen tyckte inte nödvändigtvis att den var bra”, säger Åkerö.
Det bör dock nämnas att förslaget aldrig nådde bildningsnämnden utan ströks redan hos stadsstyrelsen p.g.a. bristande agument.

”Visst är det viktigt att vi får ett daghem, men det får inte bli motiveringen till varför man stänger ett gymnasium, eftersom man då inte värdesätter gymnasiet”, kommenterar Åkerö.

Hur skulle då en eventuell skolstängning ske i praktiken? Och vad skulle det innebära för oss elever, lärare och kommande studerande i Karis?

Enligt Åkerö skulle skolan i sådana fall ha stängt till hösten, och en gemensam skola skulle ha upprättats på annan studieort, antagligen i Ekenäs.

”I det här läget är det onödigt att skapa en schism mellan Karis och Ekenäs, då båda gymnasierna är likvärdiga och jobbar på svenska. Att skolan skulle ha upprättats i Ekenäs har inga andra orsaker än rent praktiska. I Karis finns inga byggnader som skulle ha rymt alla elever från både Karis och Ekenäs.” säger Åkerö.

För lärarnas del skulle de fastanställda enligt behov och möjlighet bli omplacerade till andra skolor och ersätta de lärare som har tidsbundet kontrakt och ingen fastanställning.

”Kommunens anställda har fem års anställningsskydd i och med ramlagen som riksdagen har godkänt och som gäller de kommuner som gått samman som Raseborg i kommun- och servicestrukturreformen. Har man ett tidsbundet kontrakt har kommunen ingen skyldighet att förnya det”, betonar Åkerö.

För de framtida studerandena skulle stängningen av KBG såklart vara en stor förlust och ha en inverkan på deras framtidsplaner. Åkerö hoppas ändå på att i viktiga frågor som denna, skulle innehållet och kvaliteten på utbildningen väga mera än var själva utbildningen är placerad.

”Risken finns då Karis har så bra kommunikationsmöjligheter, att många elever hellre skulle välja att gå gymnasium i Helsingfors än i Ekenäs, vilket såklart skulle vara en mycket negativ följd. Sådant är tyvärr mycket svårt att förutspå.” menar Åkerö.

Det har tvistats mycket om vad Raseborg skulle dra för nytta av att stänga gymnasiet i Karis, och om det överhuvudtaget skulle leda till några inbesparingar. På kort sikt, berättar Åkerö, skulle indragningen av Karis-Billnäs gymnasium inte leda till några inbesparingar, men kommunen skulle undgå att investera pengar i ett nytt daghem. Men om elevantalet fortsätter att sjunka, kommer statsstödet att minska, medan utgifterna hålls samma. En minskad budget skulle inverka på kursut-

budets mångfald, vilket kommunen inte vill.

”Det viktigaste är att nivån på undervisningen bibehålls.” säger Åkerö.

Många karisbon tror även starkt på att detta bara skulle vara ett resultat av den ”maktpolitik” som pågår inom Raseborg, sedan Karis och Ekenäs slogs ihop. Åkerö uppmanar alla att glömma de gamla gränserna och inse att vi alla nu jobbar för en gemensam kommun och ekonomi.

”Om en skolstängning skulle bli aktuell på riktigt, skulle det handla om en sammanslagning av Karis och Ekenäs gymnasium, ett nytt gymnasium med ett nytt namn”, säger Åkerö.

Eftersom en stängning i det här skedet inte skulle ge några inbesparingar, kommer man nu att utreda hela andra stadiets utbildning i regionen, från Hangö till Ingå, där det finns fyra svenskspråkiga gymnasier, två finskspråkiga samt yrkesutbildning.

”Det är en stor utredning som görs 2010, vi får se vad den kommer fram till”, berättar Åkerö.

”Det här är också något jag vill se att det nya ungdomsfullmäktige i Raseborg diskuterar.” betonar Åkerö.

”Visst är det ett hot i framtiden, speciellt om elevantalet fortsätter att sjunka i den takt som prognoserna visat. Då har vi mindre pengar för gymnasieutbildningen i Raseborg.” konstaterar Åkerö.

Med andra ord kan vi studerande i KBG fortsätta sova lugnt om nätterna en tid framåt. Vad vi dock inte får glömma, är att en lösning på de ekonomiska problem som vi drabbats av inte försvunnit eller blivit lösta. Problemen har inte slutat här, det är först nu som de har börjat.

Joakim Lagerbohm

Snilleblixten träffade även KBG:s rektor **Joakim Lagerbohm**, för att få reda på hans tankar och åsikter om förslaget till skolstängningen.

För Lagerbohm var det aldrig någon hemlighet att det inom Raseborg fanns krafter som ville åt gymnasiet i Karis. Han hade däremot sett det hela som ett diffust hot i bakgrunden, så visst kom det som en överraskning då han öppnade bilagan på Karis stads hemsidor som innehöll förslaget om indragningen av KBG.

”Det var en obehaglig känsla och det direkta förslaget var jag inte förberedd på” medger Lagerbohm.

Motiveringarna till varför KBG borde stängas anser Lagerbohm inte vara acceptabla.

”Motiveringar saknas egentligen helt och hållet. Texten som innehöll förslaget om att dra in KBG och sedan binda ihop det i andra ända med ett daghemsbehov underbyggdes överhuvudtaget inte av något slags fakta. Det är en av orsakerna till att jag tycker att det mera ser ut som ett svepskäl än en riktig motivering för att dra in vår skola” kommenterar Lagerbohm.

Lagerbohm tror inte fullt på att huvudorsaken skulle ligga i kampen mellan Karis och Ekenäs, trots att han vet att det finns många som anser det. Han menar att det under svåra tider ofta uppstår frenetiska sökningar efter inbesparingar, och att förslagen inte alltid är så igenomtänkta.

”Men förslag som dessa försvårar uppbyggandet av en gemensam Raseborgsidentitet, vilket är viktigt ifall vi vill ha en välfungerande kommun” menar Lagerbohm.

I och med det femåriga anställningsskydd som lärarna har, är Lagerbohm inte rädd att varken han eller någon av hans kolleger skulle förlora sina jobb.

”Då man inte kan spara genom att ha ett mindre antal lärare anställda så blir de ekonomiska fördelarna väldigt tvivelaktiga. Jag har därför väldigt svårt att tro att motiven enbart skulle vara ekonomiska” kommenterar Lagerbohm.

Rektor Joakim Lagerbohm

”Motiveringar saknas egentligen helt och hållet”

Speciellt för Karis och Pojo tror Lagerbohm att indragningen av KBG skulle betyda en klar försämring av utbildningsutbudet. För Raseborg skulle indragningen av KBG betyda förlusten av ett konkurrerande gymnasium i Västnyland. Tack vare vår goda kommunikation till Karis har vi en möjlighet att samla in elever från ett större område, än vad t.ex. Ekenäs har.

Lagerbohm är mest besviken på det sätt som diskussionen om en eventuell skolstängning förts. Det mesta har skett i det fördolda och med okända motiv, utan att informera skolan vid någon tidpunkt.

”Jag känner mig även själv lite snopen, då jag trott att vi tillsammans med Ekenäs gymnasium skulle möta problemen, och genom samarbete spara riktiga pengar” berättar Lagerbohm.

Vad man kan se som en positiv sak i det hela är den lojalitet som Karisborna visat för sin svenskspråkiga skola, tycker Lagerbohm. Han är speciellt imponerad över hur eleverna ställt upp och deltagit i kampen för sin skola, vilket bidragit till att skolans goda sidor kommit fram. I september ordnades också ett informationsmöte om skolstängningen där ett aktiv deltagande kom från både elevernas och föräldrarnas sida. Endast stadens representanter lyste med sin frånvaro, då endast tre av bildningsnämndens tretton ordinarie medlemmar var närvarande.

Inför framtiden menar Lagerbohm att det är onödigt att oroa sig. Nu gäller det bara att blicka framåt och fortsätta skolgången som vanligt.

”Det som vi är skyldiga att göra inför våra studerande, föräldrar och blivande studerande är att visa att vi har en välfungerande skola och fortsätter med att utveckla och göra den bättre. Det är ”business as usual” som gäller ” säger Lagerbohm.

Text: Sanni Kunnas
Foto: Kalle Määttä

Barack Obama
- man of possibilities

Ett år med Barack Obama

Obama är den första mörkhyade presidenten i USA

Barack Obama valdes till USA:s 44:de president den 4 november 2008. Ledorden för kampanjen var ”Yes we can” och ”Change”. Vi och världen var alla övertygade om att detta var något nytt, något annorlunda. Om USA och resten av världen är så rasistiskt som det sägs, hur lyckades då en svart man med afrikansk härkomst klättra så högt att han bokstavligen blir världens mäktigaste man? Frågan som världen ställer sig efter ett års tid är; can we? Vad spelar han för roll för omvärlden?

På valnatten gick han för första gången upp till bevis för vad han kunde åstadkomma. Enbart genom att hålla ett tal som vilken president som helst övertygade han det amerikanska folket om att de hade valt en president med helt nya visioner. Han lyckades inbringa tålamod, hopp och kämparglöd, allt på en och samma gång under samma dryga halvtimme. Han är en man som inte verkar vara rädd för att se sanningen i vitögat och berätta om den för resten av världen. Han lovar mycket, för mycket enligt kritikerna. Man kan leka med tanken om kritiken bottnar i en berättigad oro eller är det den vita mannens behov att ända in till slutet kämpa för sin påstådda överlägsenhet? Den svarte kandidaten som vann över den vite. Det känns frigörande att Amerikas historia till slut erkänns till 100 procent då deras president representerar den stora delen invandrare som har samlats i smältdegeln som vi idag väljer att kalla ”the land of opportunities”.

Andra gången han visade vad han går för var då han gav ordern att stänga Guantanamofängelset och förbjuda tortyr. Faktum att den processen fortfarande pågår får kritikerna att protesterande påstå att Obama inte höll sin tidsram (fångarna skulle släppas före sommaren 2009). Dock kan man inte komma ifrån det faktum att beslutet är taget och Obama tar också sitt ansvar för att ordna rättegångar för de fångar som inte kan friges genast på grund av att de utgör en risk. Mannen fortsätter att göra sitt bästa för att hålla de löften han gav dem som stationerade honom i Vita Huset. I skrivande stund sliter han häcken av sig för att driva igenom den ifrågasatta, hatade och älskade hälsovårdsreformen inför en splittrad kongress. Reformen som ska erbjuda varje amerikan en rättvis möjlighet till en förmånlig försäkring som täcker den hälsovård han eller hon behöver var ett av de stora löften som tog Obama till den position han har idag. Trots sin position lyckas han visa att han är lika mycket människa som du och jag samtidigt som han representerar det tänkesätt som håller på att gro i världen då äldre konservativa så småningom börjar tappa inflytande, att du oberoende av kön, sexuell läggning eller härkomst inte ska behöva vara rädd, avskedas, hånas eller känna dig hindrad att sträva efter dina innersta drömmar. Ett bra exempel på detta är då han håller tal under en middag för homosexuella organiserad av Human rights campaign. Publiken står upp då de avbryter honom med ett jubel som kunde lyfta taket då han självsäkert försäkrar att han ska göra allt han kan för att stoppa all sorts diskriminering. Det kan låta som ett tunt löfte, men det sätt han använder språket och beslutsamheten som tydligt syns i hans ansikte då han vägrar vika undan med blicken är så övertygande att han faktiskt får folk att tro på det han säger. Obama känns som en medmänniska istället för en överhet. Dessutom har han investerat 180 000 dollar ur sin egen ficka i Sudan-relaterade aktier. Han försöker jämna ut klasskillnaderna genom ett lönetak på 100 000 dollar för statliga tjänstemän. Här förekommer inga skyhöga, orimliga lönebonusar. Källor i Vita Huset har berättat att herr president kommer till jobbet iklädd vardagliga tröjor som vem som helst och tillsammans med sin familj adopterade han en herrelös hund vid namn Bo som för övrigt hade födelsedag samma dag

Bild: Google

Barack Hussein Obama II

Född: 4 augusti 1961 i Honolulu, USA

Familj: gift med Michelle Obama, döttrarna Natasha – ”Sasha” (8år) och Malia Ann (11år).

Tidigare karriär: tog Bachelor of Arts-examen från Columbia University (NYC) 1983 där han studerade statsvetenskap och internationella relationer. Började studera juridik vid Harvard år 1988.

Har gett ut böckerna *”Dreams of my father”* (utgiven på svenska 2008) och ”*The audacity of hope”* (på svenska 2008)

Var delstadssenator för Illinois åren 1997-2004.

Religion: Kristen

som Obama meddelades att han kommer att tilldelas Nobels fredspris. En intervjuad amerikan i Hbl den 10 oktober 2009 reagerar så här på beskedet om att Obama får priset:

-Underbart! Obama är en bra kille. Han har skapat fred inte minst på hemmaplan. Mellan svarta, vita och latinos. Mellan fattiga och rika. God bless, Obama!

Så klart, kommer man inte undan kritiken här heller. Nu kräver kritikerna att pratet också leder till handlig. Beskedet väckte starka känslor, även bland amerikanare; hur kan presidenten för en krigförande nation tilldelas ett fredspris? Svaret blev att priset ges som ett erkännande för stärkandet av internationell diplomati och samarbete folk emellan.

Trots vissas lovordande ska vi inte glömma att han utsätts för stark kritik då han förväntas förena en hel, ganska splittrad nation. Är han en galenpanna eller ett geni? Han tvingas kämpa med en kongress som är delad mellan demokrater och republikaner. Motgångarna har varit flera, det sägs att högerinriktade radikala grupper ökar samtidigt som flera av de medräknade politiker som har erbjudits ministerposter har tackat nej. Även det faktum att den hemlösa hunden Bo verkligen var hemlös har ifrågasatts då någon lade fram anklagelser om att hunden skulle ha blivit skänkt till ett hundhem av en vän till familjen Obama så att Barack och Michelle kunde adoptera honom.

Det positiva förutom de löften han ger är känslan han inbringar att till och med finländare, utan att vara speciellt politiskt engagerade, tycker att han verkar vara en bra president. Så vad spelar det för roll för oss att han är den han är? Här, i Finland märks maktskiftet främst genom de känslor han framkallar. För oss som bryr sig om resten av världen spelar han en större roll än på vår hemmaplan. Genom förhandlingar har han tinat upp det politiska klimatet till en helt annan nivå än det var under Bushs tid. Bush skickade in sina styrkor i Irak ganska lättvindigt, styrkor som Obama nu har kallat hem. Obama väljer även att välja förhandlingar istället för hotelser då det gäller kärnvapenkrisen i Iran, sammandrabbningarna i Israel och Palestina. Bush vägrade signera Kyoto-avtalet, Obama förespråkar starkt användning av nya energikällor och verkar vara mer än villig att kämpa för att minska USA:s utsläpp. För mig låter det han gör genialiskt. Kanske hoppet för en fredligare värld inte är förlorat.

Prov på Barack Obamas otroliga talförmåga:

But whatever God we prayed to, whatever our differences, we knew that the evil we faced had to be stopped. Citizens of all faiths and of no faith came to believe that we could not remain as bystanders to the savage perpetration of death and destruction. And so we joined and sent our sons to fight and often die so that men and women they never met might know what it is to be free.”

“For you remind us that in the end, human destiny is not determined by forces beyond our control. You remind us that our future is not shaped by mere chance or circumstance. Our history has always been the sum total of the choices made and the actions taken by each individual man and woman. It has always been up to us.“

Obama, Normandie 6 juni 2009 (handlar om nazismen på 1940-talet)

“To be honest, I do not feel that I deserve to be in the company of so many of the transformative figures who've been honored by this prize, men and women who've inspired me and inspired the entire world through their courageous pursuit of peace.” Obama, 9 november 2009 efter beskedet om tilldelandet av Nobles fredspris.

“This victory alone is not the change we seek-it is only the chance for us to make that change”

“For the world has changed, and we must change with it”

“This is the price and promise of citizenship”

“The time has come to reaffirm our enduring spirit; to choose our better history, to carry forward that precious gift, that noble idea, passed on from generation to generation: the Good given promise that all are equal, all are free and all deserve a chance to pursue their full measure of happiness”

“Now, there are some who question the scale of our ambitions-who suggest that our system cannot tolerate too many big plans. Their memories are short. For they have forgotten what this country has already done; what free men and women can achieve when imagination is joined to common purpose and secessity to courage”

Obama, 4 november 2008 (valnatten)

Jenny Bergholm

Eleverna i KBG har haft chansen att delta i en unik ekonomikurs

Vem vill bli miljonär?

Placera rätt

Då den unika gymnasiekursen ”Placera rätt” startade i augusti vällde anmälningarna in. Den kurs som från början var planerad för tio deltagare hade plötsligt tjugotvå. Här fanns det pengar att tjäna!

De förväntansfulla deltagarna behövde inte bli besvikna. Kursledaren **Sven-Eric Holmström**, som var bekant redan från tidigare samarbete, har lyckats skapa en lärorik kurs som på ett rätt så begripligt sätt behandlar den invecklade placeringsmarknaden. Redan efter de första timmarna skulle deltagarna skapa en individuell

”Den första regeln är att man måste vara snål och den andra att man skall vara självisk. ”

aktieportfölj som de nu tävlar med under resten av läsåret samt på veckobasis. Medan veckans vinnare får ära och berömmelse, straffas förloraren med dryga läxor, något som fått de flesta deltagarna att lägga ner både en och två timmar på att göra uppgifterna grundligt.

Kursen genomförs med livliga beskrivningar, skratt och konfunderade miner. Marknaden har visat sig vara betydligt svårare att förstå än vad deltagarna från början föreställde sig; uttryck som volatilitet, contrarian, euribor och räntefonder är inte lättbegripliga och många av deltagarna har gått vilse i begreppsdjungeln. Men Svenne ger inte upp i första taget, han förklarar och ritar, skämtar och skojar - och så har vi ju det där med hemläxorna. Dessa kilometerlånga och otroligt invecklade uppgifter som förvånade de flesta och skapade huvudvärk åt alla. Trots detta har jag fortfarande inte hittat en enda kursdeltagare som skulle ångra sitt val!

Tålamod är något en placerare måste vara fylld av , men det är inte något kursdeltagarna begåvats med från födseln.

”Men om jag vill tjäna pengar snabbt?” har man hört både en och två gånger under lektionerna. Svaret blir att då måste man ta risker, inga genvägar erbjuds och detta kan man bara lära sig den hårda vägen. Alla kommer att göra misstag, men det gäller att göra så få som möjligt och det är det eleverna skall lära sig under kursens gång.

Kursinnehållet är något som alla kommer att ha nytta av under resten av livet. De ungas ekonomikunskaper är ofta rätt så begränsade och den insikt i placeringsmarknaden som kursen ger, skapar verkligen möjligheter för att man skall kunna förstå hur man måste tänka för att klara sig ute i den riktiga finasiella världen. Den första regeln är att man måste vara snål och den andra att man skall vara självisk. Alla skolans vanliga moralpredikningar slängdes ut genom fönstret redan från början.

Kursen är uppbyggd så att det under höstterminen hålls en dubbeltimme i veckan. Områden som aktie- och räntemarknaden, dividender och ekonomisk matematik behandlas. På vårsidan övergår sedan verksamheten i klassisk klubbverksamhet.

Alla de tillfrågade deltagarna säger sig var mycket nöjda med sitt kursval som på många sätt bryter den grå skolvardagen och ger konkreta kunskaper inför framtiden. Läxorna kommenterades av alla och ännu fler konkreta exempel efterlystes. Det är uttryckligen pengaplaceringsprinciperna som intresserar, för det står helt klart att det är de möjliga rikedomarna som är den riktiga moroten.

Svennes undervisning kräver koncentration

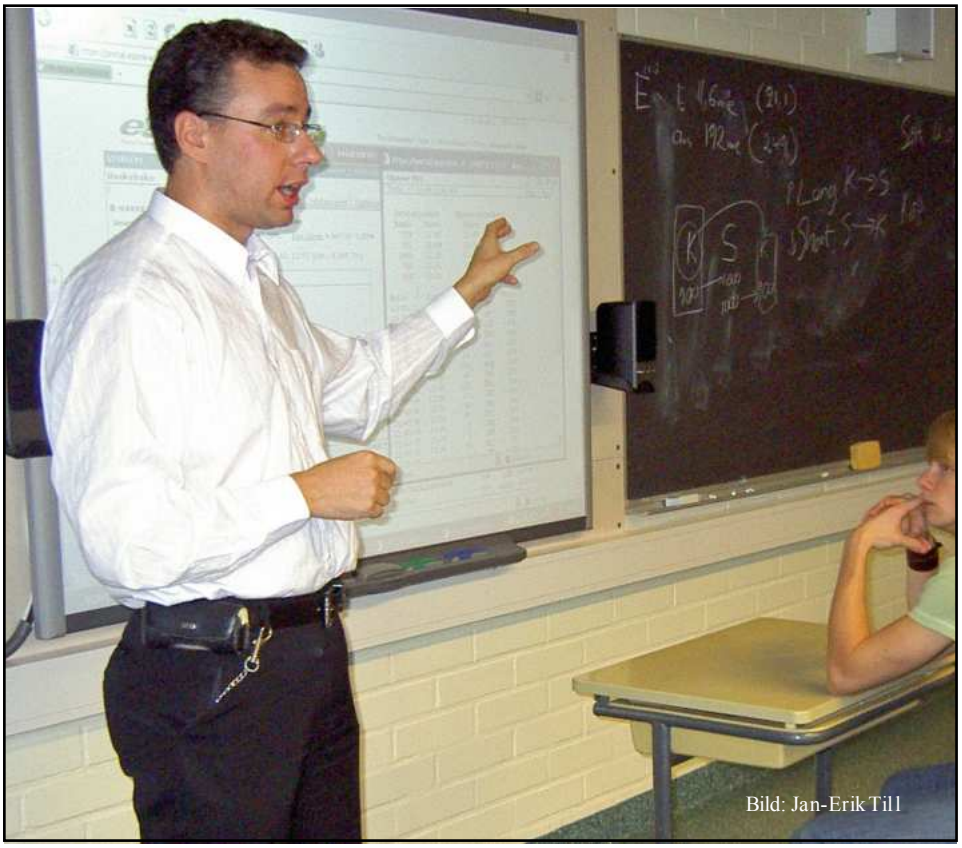

Namn: Sven-Eric Holmström
Familj: Frun Sabina och dottern Julia 2,5 år
Utbildnig: Tradenom, med intriktning marknadskommunikation. En utbildning som inte har något som helst att göra med hans nuvarande position som placeringsexpert…
Intressen: Aktiesparande och frisbeegolf. Han är engagerad i styrelserna i Västra Nylands Aktiesparare rf och Osakesäästäjien Keskusliitto.
Placeringsförebild: Tomi Salo som från början presenterade modellen på lång och kort portfölj. Warren Buffet och Seppo Saario duger mer än väl som förebilder de också.
Favoritcitat: Ja just det, vågar man alls säga det… Jag citerar mer än gärna alla möjliga roliga kommentarer jag hör på jobbet och i vänskapskretsen. De flesta citaten i vänskapskretsen är direkt dragna ur den brittiska komediserien The Fast Show som jag bara avgudar! Kan rekommenderas!

Sven-Eric Holmström

Ekonomiguru

Placera rätts kursledare, Sven-Eric Holmström, har med sitt stora intresse för aktiesparande lyckats smitta hela gruppen med placeringssjuka. Kursen som från början var menad som endast ett kort sidospår har växt till sig rejält, något som dock passar ”Svenne” utmärkt då han inte endast brinner för ämnet utan också är aktiv inom det nationella aktiesparar förbundet, som förutom sin traditionella verksamhet också vill öka finländarnas, och speciellt de ungas, ekonomikunskaper.

Hans erfarenhet som bankman har lärt honom hur alarmerande dåliga finländarnas egentliga ekonomikunskaper är. Vissa studier påvisar att så mycket som 40 procent av finländarna inte ens kan definiera vad en ränta är. Då det huvudsakliga sparsättet i vårt land är ett brukskonto, som ur en sparares synvinkel är dåligt eftersom det inte på något sätt kan hämta in mer pengar än man lagt in, påvisar detta, precis som Svenne påpekade på en av lektionerna, att Finland i mångt och mycket är ett u-land inom placeringsvärlden.

Därför glädjer gruppens analytiska förmåga honom mycket. Det är viktigt att i tid lära sig begreppen och uttrycken så att man då det gäller kan förstå precis vad som är i görningen. Han tror att gruppdeltagarna, om de verkligen anstränger sig och lär sig av uppgifterna, kan vara bland de unga som har bäst förutsättningar att lyckas med sina placeringar då det blir aktuellt. Läget ser dock ganska annorluda ut då man tar med högskolorna där det redan finns många fler intresserade. Men verkligheten är att ju tidigare man börjar, desto bättre är det.

Inlärningen är dessutom ömsesidig. För Svenne, som aldrig har varit lärare förut,

”Vissa studier påvisar att så mycket som 40 procent av finländarna inte ens kan definiera vad en ränta är”

kom den tidskrävande timplaneringen som en chock. Dessutom har han fått lära sig att minska på hemuppgifterna, eftersom det i det långa loppet helt enkelt blev omöjligt att rätta allt som deltagarna lämnade in.

Han tycker att det är roligt då han kan se hur det äntligen går upp ett ljus för någon av deltagarna. Totalt sett har timmarna i ganska grad motsvarat det han förväntat sig, men räntemarknaden verkade vara svårare att greppa för deltagarna än han väntat sig. Svenne vill dock påpeka att allt det han lär ut baserar sig på egna misstag och insikter. Han är i mångt och mycket självlärd, något som han tror att krävs för att man skall kunna lyckas på den tuffa placeringsmarknaden. Den bästa inlärningen fås av de praktiska erfarenheterna trots att skolornas teori förstås skapar en bas.

Den roligaste lektionen hittills har varit liveplaceringstimmen, som de djupsinniga argumentens frånvaro till trots, bjöd på många lärdomar och ännu fler skratt.

För Svenne är aktiesparandet inte endast ett jobb, utan även en hobby. Men han påpekar att man måste klara av att se situationen rationellt och lämna känslorna utanför.

På frågan om vem han tror att kommer att vinna portföljtävlingen vid läsårets slut är svaret lite svävande. Det som mest intresserar honom lär ska vara om någon portfölj klarar av att överstiga OMXCHap. Men ett försiktigt ”Svenne kanske….” kryper sig ändå in i svaret. Det får tiden utvisa!

Andrea Wickström

Minnen från Sydafrika

Lyckliga människor trots allt

I Sydafrika är skillnaden mellan rika och fattiga enorm. Det är få som är rika, medan de flesta är mycket fattigare än finnar är, när de anser sig vara fattiga. Den stora skillnaden mellan fattiga och rika orsakar oroligheter. Men förstås finns det även en medelklass. Själv har jag spenderat nio veckor av mitt lilla liv där. Senast var jag där två veckor sommaren 2009.

En svart människas medellön i euro är ca 200 euro i månaden. Visserligen är de flesta utgifter även mindre än hos oss, men å andra sidan har de även mycket mera barn. Dessutom dör folk ofta redan i tidig ålder i aids. Hela 70 % av SA:s befolkning är smittade! Så det är inte så konstigt att det finns stora områden med plåthus vid städernas utkanter. Sydafrikaner är väldigt kreativa, ty de kan bygga sina hus av nästan vad som helst. Plåthus är kanske det vanligaste, men här och där ser man även hus som är byggda av savannens gräs. Ibland ser man även lerhus, men de är mera sällsynta. På natten kan det vara bara några få plusgrader. Tänk vad de måste frysa i sina hus!

Det finns även hundratusentals barn i SA vars alla vuxna släktingar har dött i aids. Det finns barn som är under skolåldern, men som redan självständigt tar hand om alla sina småsyskon. Det finns organisationer som gör sitt bästa för att ta hand om dem, men trots det växer många barn upp utan några vuxna som tar hand om dem. I brist på hälsovård m.m. dör det dessutom mycket barn redan långt innan de hunnit växa upp.

Man försöker skapa så mycket arbetsplatser i SA som möjligt. För att lönerna är låga har många
som ens har litet pengar möjlighet att anställa någon. Därför finns det en massa lustiga, nästan onödiga arbetsplatser. Eller vad tycker du om vindrutetvättare, parkeringshallsautomat- kortinläggare eller konplacerare? (Konplacerare = en person som flyttar koner framför utfarten på bensinstationen. Han tar bort dem när någon ska köra ut och så sätter han dem tillbaka när bilen kört.)

Till råga på allt har de en massa egna desperata företagsförsök. Biltvättare finns i varje hörn, lika så
frisörer och nötförsäljare. Alla dessa företag är bara lätt placerade mitt ute på någon vägkant eller i någon korsning. Ofta har de inte ens tält för sin verksamhet. Tex. en frisör behöver endast stol, borste, rakapparat och sax. Varför skulle man ha tält? Lika så kan man sälja mandariner direkt från bilens flak. De har dem inte ens i lådor!

Brottsligheten är enorm. Därför är allt inhägnat. T.o.m alla plåthus är inhägnade. Billiga staket består ofta av taggtråd, medan dyrare består av järnstänger med el längst upp. Stöten är såpass stark att man kommer ner mycket fort. Även alla tomma tomter är inhägnade. Det är nämligen så att alla som inte äger någon mark får bygga upp sin lya var som helst där det inte är inhägnat. Om de inom en viss tid inte blir bortjagade, får de stanna. Det är ju förstås inte så roligt om någon annan "stjäl"
din tomt innan du hunnit bygga ditt hus där själv, så det lönar sig att inhägna sin tomt så fort som möjligt.

De rika i SA lever loppan. De behöver inte göra något som de inte vill göra. De har råd att anställa människor till allt p.g.a de låga lönerna. Och man behöver faktiskt inte vara speciellt rik för det. En medelklassfinländare skulle också ha råd med ett par stycken anställda. Men de måste vara försiktiga.

Staketen måste vara extra höga med el på och de kan inte sätta ut sin fot efter att det blivit mörkt. Vissa ställen skall sådana människor inte alls besöka t.ex vissa gator och restauranger .

Men trots allt tycks alla vara lyckliga och nöjda med sina liv. De är glada för allt de har. De klagar inte, de ser på saker och ting på ett annat sätt än vi. De godkänner sitt liv sådant som det är.

Trafiken

Sydafrikas trafik liknar litet Indiens. Men riktigt så kaotiskt är det nog inte. För mig är det i alla händelser en unik upplevelse. Lika unik varje gång, innan jag vänjer mig. Inget är onormalt på SA:s gator. Därför gillar jag dem. Det är helt normalt att ha en babykjol som hatt, att klippa bort toppen av hatten för att vädra och det är helt normalt att gå med två hönor i högsta hugg, hängande från fötterna (levande). Ingen glor på en heller om man kör skottkärra eller hoppar och sjunger av ren lycka. Speciellt minns jag en polis som dirigerade trafiken. Han hade en MP3-spelare och dansade i takt till musiken samtidigt som han dirigerade. Försök nu ta reda på vad han visade!

Poliser är roliga här. Dessutom kryllar det av dem. Här har de till exempel aldrig folk att blåsa i alkometer, utan om man verkar nykter så räcker det. Om man är full behöver man inte ringa en taxi och betala dyrt, utan man kan ringa polisen. Polisen kör hem en alldeles gratis!
Enligt mig i alla fall slarvar alltså polisen med att ingripa i sådant som har med alkohol att göra. Men de slarvar inte med stoppmärken. Om du inte stannar får du böter. Så enkelt är det. Och hela landet kryllar av stoppmärken. Så det är väldigt obekvämt att köra i stan.

”På ett flak ryms tio människor och i framsätet fyra! ”

Sydafrikas gator kryllar av djur; korr, getter, hönor, åsnor, hundar och katter. De flesta djuren har en ägare, i alla fall de nyttiga djuren så som korna, getterna, hönorna och åsnorna. Trots att djuren går överallt, krockar de sällan med fordon. Om du undrar varför trafiken sniglar fram skall du inte bli förvånad om orsaken är den att någon kör åsna längst fram. Åsnor är mycket vanliga p.g.a att de kräver mera anspråkslös föda än hästar. Afrika kryllar ju av savann där åsnorna kan tugga allt vad de orkar. Hästarna behöver mera, bättre hö och kraftfoder, vilket gör dem dyrare att underhålla.

Om trafiken står helt still är orsaken troligen den att en kohjord håller på att vallas över eller att en ko, en åsna eller en flock av dem står på vägen. Så man bör ha tålamod i trafiken!

Toyotas flakmodell är absolut den vanligaste bilen i Sydafrika. På flaken åker så mandariner, vattenkanistrar, hö, bråte, hus och dessutom människor. På ett flak ryms tio människor och i framsätet fyra! Och så här kör de, t.o.m på motorvägar. De sitter inte ens på golvet, utan en del sitter på kanterna. Ibland kan man se att små barn också åker helt ensamma på flaket. Livsfarligt! Och poliserna bryr sig inte utan kör lugnt av och an mellan alla dessa fullpackade bilflak. Helt otroligt! Sydafrikas trafik är alltså sevärd. Det är ett minne som förblir i ens tankar för alltid när man en gång skådat den! Den är bara så unik.

Vi har mycket att lära oss av deras samhälle och sätt att leva. I Finland skriker folk redan på avstånd: "Ta fast hunden! Ta fast hunden!" Om en hund gjort sitt på någons gräsmatta sätts det upp en lapp på anslagstavlan för husbolaget "Någons hund hade gjort sitt där och där och dess ägare hade inte städat upp det. Vänligen städa upp din hunds avföring i fortsättningen." I SA går alla djur lyckligt lösa och deras avföring är där de har gått. Ingen bryr sig. Folk är mycket slappare där och tar inte saker och ting så hårt. Finländare borde lära sig!

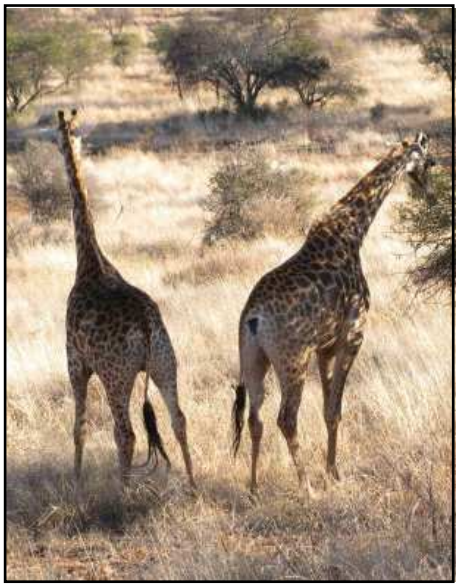

Naturen

Sydafrikas natur är mycket viktig för invånarna, inte bara som turistmål, utan också i deras kultur. Växtligheten är inte den vackraste, i alla fall inte i mina ögon, men djuren är något helt speciellt.
Sydafrikanerna är stolta över att alla "de fem stora" finns här.
Till "de fem stora" hör lejonet, leoparden, elefanten, vattenbuffeln och noshörningen. Dessa fem anses vara Afrikas farligaste, större däggdjur. Noshörningar och elefanter kan utan värre problem mosa en bil eller fälla omkull den. Detta händer regelbundet. Men om man håller avstånd brukar de ta det lugnt. Jag undrar, varför flodhästen inte hör hit. Elefanter och noshörningar har inte alls ett sådant temperament som flodhästar har. Det är därför det är mera sällsynt med flodhästar i djurparker. Tama elefanter däremot är oftast mycket fridfulla och kloka. Men en galen häst håller man ännu i med litet hjälpmedel, men jag skulle vilja påstå att ingen människa kan stoppa en vild elefant. Elefanter leds nämligen från snabeln. Man lär dem hålla människor i handen. Men sådana skötare som redan känner elefanten brukar ha den att gå lös brevid.

Förutom dessa bör man nämna antiloperna. Det kryllar av olika slags antiloper i Sydafrika. Som några exempel är kudu, waterbock, bläsbock, impala och deiker.

Kudun är litet större än en hjort, ljusare brun undertill och litet mörkare ovanpå. Det mest kännetecknande för den är möjligen dess långa horn som ser ut som skruvlockar.

Waterbocken ser ut som en fet vitsvanshjort utan vitt. Till färgen är den litet mörkare än många andra antiloper. Den har diskreta, litet böjda, relativt korta horn. Namnet kommer från att de trivs nära vatten. Bläsbocken är lite större än en hjort, har böjda medelstora horn och som namnet antyder en vit bläs. Om man ser en bläsbock har man sett något unikt.

Blesbockarna är nämligen väldigt sociala och trivs i enorma flockar. En dal kan vara täckt av dem! Impalan kallas också lejonens hamburgare. Det kryllar av dem. De är ungefär i en hjorts storlek och ljusbruna med en vit rand från nos till svans. I baken bildar den ett "M" som förstärker dess ställning som lejonens hamburgare. Den har horn som är medelstora och litet böjda.

Deikern är min favorit. Den ser ut som en vacker get. Den är alltså mycket liten. Deikern är ljusbrun.

I Sydafrika finns stora extremt giftiga ormar, men som tur ser man mera sällan av dem. Afrikaner är bra på att handskas med dem. De håller en livsfarlig orm t.ex. bara med en borste eller spade!

Förutom alla dessa djur finns det såklart ännu massor av fler djurarter som olika geparder, piggsvin, vårtsvin, zebror, giraffer, babianer, marakatter osv. Men de är så massor att jag omöjligt kan berätta om dem alla.

Växtligheten består till största delen av savann. Det finns massor gräs som är gult största delen av året. Här och där hittar man något skrangligt träd. Vintern är torr och kall medan sommaren är otroligt varm. I övergångsskedet regnar det förskräckligt. Jorden är röd och fin. Den rinner med vattnet och flyger med vinden. Den går in i alla kläder och avlägsnar sig inte ens i tvättmaskinen. Annars ser naturen alltså ganska död ut, men när det regnat blomstrar allt upp och förvandlas till grönt och vackert.

Men ingen annanstans har jag sett så vackra landskap! Dalar och berg. Det är ofattbart. Man måste se det själv för att förstå! Sydafrikas natur är alltså värd att se. Den är på samma gång så vacker, karg och vild. Allt ser lugnt ut, men egentligen är den full av fart och faror.

Bild och text:
Jessica Palander

All världens kebab

Kebab finns i många olika varianter och i många olika länder, men ursprungligen kommer kebaben faktiskt från Mellanöstern och tillagas av lammkött. Som de flesta vet består kebab av små, ofta grillade köttbitar. Ordet ”kebab” kommer från arabiskans ”kabab”, som betyder stekt kött.

Det sägs att kebaben uppfanns under medeltiden. Då lär iranska soldater grillat kött på sina svärd. En annan teori är att kebaben uppstod som en följd av att det inte fanns tillräckligt med bränsle för att tillaga maten med. Då var det helt enkelt omöjligt att grilla stora köttbitar. Hur den än kom till, är det ett faktum att kebaben utvecklats otroligt mycket genom åren.

Gamla recept finslipas och nya varianter uppkommer titt som tätt. Men vissa sorters kebab har blivit mera populära än andra. Vilka är de och vari från kommer de?

När någon säger kebab tänker man vanligtvis på snabbmaten vi är vana vid. Den heter egentligen ”Döner kebab”, vilket är turkiska för ”roterande kebab”. Kebaben får rotera på ett stort spett, medan kocken skär tunna skivor av den. Döner kebaben uppfanns i Bursa under 1800-talet och serveras oftast med bröd eller pommes frites. I Finland är det här den vanligaste sorten av kebab.

En annan mycket populär variant av rätten är ”Shish kebaben”. I det här fallet får vilket kött som helst användas. På ett spett träds köttkuber, grönsaker och svampbitar. Sedan grillas alltihopa. Shish kebab är mycket vanlig i Nordamerika.

Ytterligare en version av kebab kommer från Indien och kallas ”Kakorikebab”. Den är mycket svår att tillaga eftersom den måste kryddas och grillas perfekt. Till Kakorin används lammkött och en massa kryddor. Vanligtvis serveras Kakorin tillsammans med bröd, lök och sås.

Kalmi kebab kommer även den från Indien. Det som skiljer den från mängden är att den består av kyckling. Kycklingen kryddas rikligt och marineras i yoghurt.

De här är alltså några av de mest populära kebabsorterna idag. Även om Döner kebaben leder marknaden för tillfället kan man aldrig veta hur situationen ser ut om några år. Kanske har någon lyckats uppfinna en ännu godare variant? Vi får väl vänta och se.

Bild: Google

Kebabtest

Snilleblixten har satt kebaben i Karis på prov

I Karis finns många kebabställen. De flesta ungdomar besöker dem minst en gång i veckan. Alla har sina egna favoritställen och meningsskiljaktigheterna är många.

Jag har själv flera gånger grälat med mina kompisar om vilket kebabställe som är bäst och därför har jag nu bestämt mig för att göra en undersökning: Vem gör den bästa kebaben?

För att jämförelsen ska lyckas måste jag naturligtvis undersöka samma sorts kebab på alla ställen. Jag bestämde mig för brödkebaben, eftersom den är vanligast. Jämförelsen grundar sig i huvudsak på portionens pris, storlek och smak. För att få ett så rättvist resultat som möjligt har jag frågat några slumpmässigt utvalda personer vad de tycker och tänker om stadens olika kebabställen. I min undersökning ingår:

Pizzeria Darin
Karis pizza-kebab
Catello
Serendipity

Darin

Darin är en pizzeria som ligger på Köpmansgatan, mittemot Canny. Besökskretsen är den mest omväxlande; till Darin kommer både svenskspråkiga och finskspråkiga, vuxna och tonåringar, idrottsmän och datanördar. Pizzerians ägare ses ofta köra omkring i firmans orangea bil, alltid med ett lika brett leende på läpparna. Han är alltid redo för en pratstund med kunderna, dessvärre kan det vara lite svårt att förstå vad han säger…

Priset på brödkebaben är 5 € . Det som skiljer Darins kebab från mängden är såsen som används. Enligt de flesta gör Darin den godaste kebaben. Tyvärr är storleken ett minus. Vidare vet man aldrig hur länge det tar innan maten blir färdig. Ibland tar det bara några minuter, medan man ibland kan få vänta över en halv timme på att bli serverad.

PRIS: 5 €
SMAK: 5
STORLEK: 3
SNABBHET: 3
BETJÄNING: 5

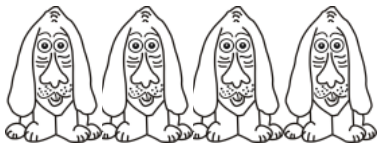

Catello

Catello besöks främst av den finskspråkiga befolkningen i Karis. Stället ligger intill Bangatan, bredvid Affes. Mannen bakom disken är hjälpsam och kommer med glas och bestick medan man sitter vid bordet. Priset är det vanliga(5 €), men storleken är lite mindre än medeltalet. Köttet som används är väldigt gott och smakar helt annorlunda än på de andra platserna. Kebaben serveras ganska snabbt men är så klottig att kniv och gaffel behövs då man äter. Såsen är verkligen speciell, den är rena dynamiten. Redan efter halva kebaben bröt svetten ut i pannan. Catello är det solklara valet för den som gillar stark kebab!

PRIS: 5 €
SMAK: 4
STORLEK: 3
SNABBHET: 4
BETJÄNING: 4

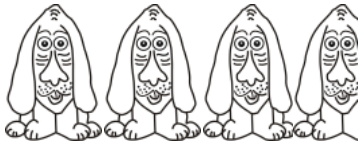

Karis pizza-kebab (KPK)

KPK är praktiskt beläget bredvid gamla Esso. Ingen som följer Centralgatan från Kanaltorget in mot centrum kan undgå att lägga märke till KPK:s glada fönster. KPK gör goda affärer under veckodagarna, då lokalen fylls av hungriga studerande som är ute efter sin dagliga kebab. I ett hörn i taket skrålar den legendariska ”Turk-TV” från morgon till kväll. KPK lagar den största kebaben, de är dessutom snabbast på att servera den. Smaken får dock inte lika höga poäng som storleken, då de ofta använder aningen för mycket sås.

PRIS: 5 €
SMAK: 3
STORLEK: 5
SNABBHET: 5
BETJÄNING: 4

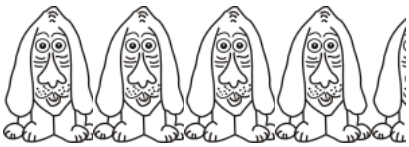

Karis Pizza-Kebab är nykomlingen bland kebarestaurangerna i Karis, men också testets vinnare

Serendipity

Serendipity är det överlägset trivsammaste stället. Under håltimmar väljer många att dra iväg till ”Serendi” för att koppla av och kanske få något att äta eller dricka. Priset är aningen högre än hos konkurrenterna, det ligger på 6 €. Smaken är det inget fel på, den är riktigt god, däremot är storleken ganska nedslående. Speciellt är att kebaben innehåller lök, en ingrediens som används sparsamt eller inte alls av de andra. Detta gör att smaken är helt annorlunda.

PRIS: 6 €
SMAK: 4
STORLEK: 2
SNABBHET: 4
BETJÄNING: 4

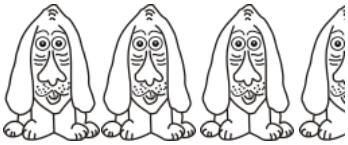

Undersökningen var ganska jämn. KPK fick det bästa medeltalet, men vart och ett av ställena har sin egen specialitet. Den som är hungrig och vill ha mycket mat snabbt bör söka sig till KPK. Är man å andra sidan ute efter kvalitet och har gott om tid är Darin ett bra val. Catello är det bästa alternativet för kryddälskarna, medan Serendipity bjuder på en kombination av trevlig stämning och god kebab. Vi är lyckligt lottade i och med att det finns så många kebabställen i Karis. Om de ska kunna hållas kvar behöver de vårt stöd. Så gör samhället en tjänst och ät kebab!

Freddy Wickström

Norden är toppen av Europa!

Vill du sommarjobba någon annanstans än i Karis eller Pojo? Vill du skaffa dig nya, nordiska vänner? Eller kanske börja studera i ett annat nordiskt land?
Här är några möjligheter som föreningen Pohjola-Norden erbjuder dig via sitt Ungdomsförbund.
Nordjobb – sommarjobb för 18-28 åringar i ett annat nordiskt land, inklusive bostad och fritidsprogram.
Saunaexpressen – ett legendariskt evenemang som ordnas för att introducera Finland och bastukulturen för nordiska unga. Anmälningslistan till Saunaexpressen brukar varje år fyllas snabbare än bastun på midsommaren!
Årlig nordisk resa. Ungdomsförbundet ordnar varje vår en resa till ett annat nordiskt land. På resorna träffar vi och skapar kontakter till ungdomar i andra nordiska länder.
Nordiska gymnasistdagar. Gymnasisternas informationsdagar ordnas i mars – april. Informationsdagarna ger grundläggande kunskap om Norden och de studiemöjligheter och utbytesprogram som finns.
Gå in på http://www.pnu.fi och läs mer om de olika aktiviteterna.
Vi i Karisnejdens Pohjola-Norden förening hjälper gärna till om du vill ha mer information. Kontakta ordf. Annika Pråhl 050-5666474 eller sekr. Gerd Kummel-Kunnas 040-5226587.
Pohjola-Nordens viktigaste uppgift är att främja nordiskt samarbete och att i Finland öka kännedomen om det övriga Norden. Medborgarorganisationen Pohjola-Norden har förutom Ungdomsförbundet, också lokalföreningar med 12 000 personmedlemmar landet runt. Tillsammans med våra systerföreningar i de övriga nordiska länderna ordnar vi olika typer av nordiska aktiviteter och utbyte mellan oss nordbor.
Mera info på http://www.pohjola-norden.fi

Michael Jackson - The King of Pop

Den 25 juni år 2009 överbelastades Google och slutade fungera i flera timmar p.g.a. det enorma antalet sökningar som utförts. Anledningen till detta var att människor runt om i världen ville veta om ryktet var sant – var Michael Jackson död? Den 26 juni kunde man dock höra i radion på nästan alla kanaler att så var fallet, Michael Jackson – Kungen av pop hade dött, 50 år gammal.

Michael Jackson föddes i Gary, Indiana den 29 augusti 1958 och var därmed Josephs och Katherines åttonde barn. Michael hade allt som allt tio syskon; Rebbie, Jackie, Janet, Jermaine, Tito, La Toya, Randy och tvillingarna Marlon och Brandon. Barnaskaran krymptes till nio när Brandon dog direkt vid födseln. Under sin uppväxt blev Michael både psykiskt och fysiskt misshandlad av sin far. Detta ledde till att Michael ofta grät när han var ensam och iband kunde han inte ens se på sin far utan att börja må illa. När Michael var med i Oprah Winfreys program år 1993, talade han för första gången ut om misshandeln. Många fans var övertygade om att det var misshandeln som var orsaken till att Michael, samma år, anklagades för sexuella övergrepp på en minderårig pojke. Anklagelserna drogs senare tillbaka när pojkens föräldrar, enligt rykten, fått cirka 20 miljoner dollar av Michael. Vid en annan intervju, år 2003, brast Michael ut i gråt vid minnena av misshandeln.

”Michael var också den första som faktiskt utnyttjade musikvideon”

Redan som ung var Michael en talangfull pojke och uppträdde tillsammans med fyra av sina bröder och tillsammans utgjorde de bandet Jackson Brothers. Det var Jackie, Tito och Jermaine som hade startat bandet och 1964 fick också Marlon och Michael bli medlemmar. Marlon och Michaels uppgift blev att spela congas och tamburin. Senare blev Michael även bakgrundssångare och dansare. När Michael var 8 år gammal var han och Jermine frontsångare och bandet bytte namn till The Jackson 5. De spelade in låtar år 1967 för ett lokalt skivbolag men år 1968 skrev The Jackson 5 på sitt första skivkontrakt. Skivbolaget, som heter Motown Records, var det första som förvrängde bilden av Michael. Skivbolaget hävdade nämligen att han var nio år trots att han egentligen var elva år gammal. Efter att skivkontraktet skrevs rullade Michaels karriär igång. Till denna dag har Michael sålt över 750 miljoner singlar och album, och i och med hans död har försäljningen stigit ytterligare.

Det är inte bara sången Michael är känd för. När han första gången dansade moonwalk på Motown 25th Anniversary, Today, Tomorrow and Forever, blev det en jättehit med 47miljoner åskådare runt om i världen. Dansen var inte hans egen men blev ändå en slags signaturdans för honom. Michael var också den första som faktiskt utnyttjade musikvideon, sången Thriller blev en stor hit mer eller mindre tack vare den effektiva videon. De kändaste av hans musikvideor är Thriller och Billie Jean, detta utnyttjade MTV som tjänade stora pengar på att sända hans musikvideor. Förutom sångerna, dansen och musikvideorna gjorde han dessutom reklam för Pepsi som sponsrade hans uppträdanden som sändes i MTV. Han samlade in pengar genom konserter och donerade pengar till välgörande ändamål.

Mitt i ett dansnummer år 1979 vände hans hälsotillstånd när han under ett invecklat dansnummer bröt näsan och tvingades operera den. Operationen utfördes men misslyckades så till den grad att han fick svårt att andas och tvingades senare att operera om den. Bara fem år senare kom ännu en olycka att förvärra stjärnans hälsa när pyroteknisk utrustning tände eld på hans hår, under en inspelning av Pepsis reklamer, som ledde till andra gradens brännskador. Eftersom det skedde mitt under ett uppträdande med massor av fans på plats betalade Pepsi 1,5 miljoner åt Michael för hans vård av hans skador. Efter olyckan opererades hans näsa för tredje gången och operationen var inte heller denna gång lyckad och Michael blev än mer osäker på sitt yttre. Michael utförde ännu en ansiktsoperation år 1986 för att få maskulinare drag men ryktena spreds snabbt. Att skaffa en tam chimpans med namnet Bubbles och sprida lögner om att chimpansen städade sitt rum själv och använde badrummet förhindrade inte precis att ryktena spreds och snart kallades Michael för ”Wacko Jacko”. När han insåg sitt misstag var det för sent. Medierna hade märkt hur mycket det sålde med liknande nyheter och de var inte rädda för att hitta på lögner bara för att tjäna mera. Bättre blev det inte heller med att Michael insjuknade i vitiligo och lupus som gjorde hans hy ömtålig och blek, medierna förvrängde detta genast till att han blekte sin hy frivilligt och inte ville vara mörkhyad mera.

Bild: Google

Ett av Michaels berömda danssteg

Med mycket press från medier, hälsotillståndet som försämrades och stress började Michael använda smärtstillande och lugnande medel för att klara av vardagen. Det var drogerna som senare kom att ta hans liv dagen före hans sista turné. Doktor Pinsky som funderat över Michaels plötsliga bortgång sa i en intevju med Jacques Peretti, ett stort Michael Jackson-fan, att Michael troligen bara försökte klara av att orka med de 50 konserter han hade framför sig. Pinsky berättar också att Michael spenderade runt $100 000 på mediciner i Los Angeles apotek per år. Familjen och Mi-

Ett välkänt ansikte

chaels förvaltare ville att han skulle sluta med drogerna, men läkarna som tjänade pengar på hans besök och andra som tjänade pengar på hans uppträdande brydde sig inte om att hans beroende.

Johnny Caswell, som övade med Michael på ett hemligt ställe inför konserten, berättade för Jaques Peretti att han var lite oroad för Michael eftersom han inte verkade så hängiven inför sin uppgift. Michael hade nämligen bett att få utföra 10 konserter men AEG bokade först 30 och sedan 50 konserter. Johnny Coawell var inte informerad om vad själva numret gick ut på, men han hade hört rykten om att David Copperfield och en stor barnkör skulle vara med och uppträda, i showen skulle det dessutom finnas 100 speglar och 300 000 Swarovskikristaller. Turnén sköts upp och fansen började bli otåliga och man började fundera om Michael var sjuk. Men AEG skyllde på allt annat än Michaels hälsa. De uttalade sig för ett nyhetsprogram med kommentarerna: ”He´s in grate shape!” och ”Physically and mentally we´re having a blast!”. 48 timmar före sin död verkade Michael dock vara ganska ivrig inför det kommande spektaklet när han övade, men hans dans var stel på scenen och man planerade att ha syrgastuber vid sidan om scenen för att förhindra en kollaps. Man visste inte då att Michael skulle åka hem och ta fler droger i ett försök att orka igenom turneringen. När han hittades den 25 juni vid halvtretiden var det säkerthetsvakten som i panik ringde 911-nödnumret. Det han inte visste var att samtalet var avlyssnat och inom bara några minuter var området fullt med fotografer och reportrar.

Genast efter Michaels död spreds teorierna och ryktena om hans död men Terry Harvey, Michael vän sedan många år, höll fast vid att Michael inte hade begått självmord. I en intevju med Jaques Peretti sa Terry: ”Allt stod inte rätt till med Michael, men han skulle aldrig begå självmord.” Terry berättade också om planerna för Michales älskade Neverland som var hans paradis. ”De vill göra Neverland till det nya Graceland. Följ pengarna.” När Jaques frågade Terry om Michaels far Joseph och misshandeln svarade Terry att Joseph älskade sin son vad de andra än säger.

Under sitt nästan 51-åriga liv hann Michael föra fram musiken som ingen annan gjort förr genom att skapa musik, musikvideor, reklam och genom att nästan alltid vara omtalad, han slog rekord efter rekord på olika best seller-listor och hitlistor. Han var älskad ända från barndomen i musikvärlden och hans skivor säljer fortfarande, i och med hans död ökade t.o.m. skivförsäljningen radikalt. Barnen han lämnade efter sig kommer att bli omhändertagna av sin farmor Katherine Jackson, enligt Michaels önskan i sitt testamentet. Mamman till barnen har även gått med på att farmodern tar hand om barnen i framtiden. Om några år kommer man troligen att kunna besöka Neverland precis som man kan besöka Elvis Presleys Graceland om inte famljen bestämmer annorlunda.

Sanna Grönholm

Recension: Män som hatar kvinnor

Män som hatar kvinnor är första delen i trilogin

Filmatiseringen av Stieg Larssons första bok i trilogin om Mikael Blomqvist är en nästan förlamande berättelse som utspelar sig i dagens Sverige. Michael Nyqvist spelar Mikael (alias Kalle) Blomqvist och får sällskap av den reserverade men smarta Lisbet som spelas av Noomi Rapace. Blomqvist antar efter en fängelsedom uppdraget att lösa ett 40 år gammalt försvinnande av en då ung flicka vid namn Harriet Vanger. Släkten Vanger i sig är ett mysterium med inslag av nazism där i princip ingen kommer överens. Berättelsen kan upplevas som rå och kanske invecklad med tanke på det stora persongalleriet, filmen är ingenting för den känslige tittaren. Det är heller ingen film som du kan njuta optimalt av genom att slötitta, men det är också det enda negativa med den. Filmen i sig är bättre än svensk film i allmänhet är och överträffar definitivt mina förväntningar tack vare att handlingen omges av flera olika personporträtt och små bihandlingar ger själva historien kött på benen. Handligen är så spännande att jag inte reagerar när det ringer på dörren och efter 2 h och 26 minuter av konstant koncentration är jag fascinerad. Filmen är ärlig och döljer inga av de fruktansvärda detaljerna. Många har lovordat filmen tidigare och jag ansluter mig till det gänget!

Jenny Bergholm

Recension: Flickan som lekte med elden

Noomi Rapace gör bra ifrån sig i filmen

Flickan som lekte med elden är baserad på den andra boken i Stieg Larssons bokserie Millenium.

Huvudpersonena är Lisbet Salander, en socialt handikappad omyndigförklarad datahacker med ett traumatiskt förflutet och Mikael Blomquist som är journalist på tidningen Millenium.

Då tidningen Millenium skall publicera en artikel om ”trafficking” i Sverige börjar nyckelpersoner att dö. De lösa trådarna verkar nästan omöjliga att binda samman, men överallt dyker namnet ”Zala” och den blonde jätten upp. Våldet genomsyrar handlingen, allt från slagsmål till mordbrand och avrättningar skildras kallblodigt. Den korrupta polismakten som redan tror sig löst fallet hjälper inte upp situationen nämnvärt. Flickan som lekte med elden fokuserar på Lisbet och ger så småningom svar på varför allt blev så vrickat som det blev.

Filmen kan i vissa fall bli lite väl realistisk och detaljerad men helhetsintrycket är positivt och håller en som klistrad vid duken. Skådespelarna är bra och trovärdiga och filmen är genomtänkt och välgjord. Detta är svensk film som bäst.

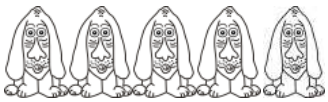

Andrea Wickström

Pjäsen baserar sig på filmen med samma

Recension: Så som i himmelen

”En berättelse om att våga älska och våga leva”
”En berättelse om att resa tillbaka, in i sig själv och att komma hem”

Så lyder några kommentarer om pjäsen på Svenska teaterns hemsida. Pjäsen har en sådan karaktär att du antingen kan se den som underhållning och endast se berättelsen eller så kan du se den som en djupare helhet och uppleva känslan som citatet ”en berättelse om att våga älska och våga leva” så träffande beskriver. Pjäsen handlar om att bryta mönster och spräcka gränser, både personliga och gemensamma.

”Så som i himmelen” är en dramatisering av en film med samma namn gjord av Kay Pollak. Filmen har nominerats för en Oscar i kategorin ”Bästa utländska film”.

På Svenska teatern företräds varje före ställning av ett framträdande av någon finlandssvensk kör. Vår föreställning inleds av Aurorakören från Åbo med ett smidigt och verkligen professionellt uppträdande. Jag upptäcker att jag är yngst i salongen då

medelåldern denna lördag ligger på ca 50 år. Redan från början känns det som om jag är en del av pjäsen. Handlingen är enkel. Daniel (Marcus Groth) är en världskänd men utbränd dirigent som återvänder till sin hembygd för att vila upp sig. Hans största dröm är att skapa musik som öppnar folks hjärtan, vilket han så inser att är svårare än det låter. Han pratar om balans, men själv kan han inte cykla. Skådespelarna lyckas mycket bra med att lyfta fram mänskligheten naturliga kämparanda och ger illusionen av en stark, ren kärlek till musiken, den glöd som människan omedvetet eftersträvar.

Samtidigt kan man ana en viss invävd kritik gentemot kyrkans skuldbeläggning av människans sexualitet, med syftet att kunna erbjuda syndernas förlåtelse bara för att upptäcka att pastorn sitter inne med porrtidningar samtidigt som han anser att sex med sin egen fru är en synd. Huvudpersonen Daniel får i uppdrag att leda kyrkokören som består av medlemmar vars personligheter och livsöden ger berättelsen kött på benen och lättar upp stämningen. Härhittar vi Lena (Edith Holmström), en ung, vacker tonåring som omsvärmas av män, en dammig, uppstoppad körledare som verkar vara avundsjuk på Lenas älskvärdhet. Här finns Arne som äger en sportaffär vilken han är mycket stolt över, Arne är en av dem som får mig att skratta av lycka för att han känns så äkta. Arne spelas av självaste teaterchefen Johan Storgård

”Redan från början känns det som om jag är en del av pjäsen. ”

som gör en ypperlig tolkning av Arne.

Arnes lite efterblivne kusin får också vara med i kören efter många om och men tack vare sin känsla för musik. Gabriella är kvinnan som lever i ett destruktivt förhållande med mannen som är far till hennes barn, men det är någonting annat som gör att en stor uppmärksamhet riktas mot henne i slutet av pjäsen. Hon har en sångröst som kunde smälta is till kristallklart vatten. Marcus Groth ger Daniel en äkta charm och håller ihop hela pjäsen. Tillsammans gör de kyrkoherden förfärad samtidigt som de sakta men säkert får fram sina sanna jag genom ett helt, för dem, nytt sätt att tänka.

Scenografins mörker och dimmighet verkar symbolisera människans rädsla för att tänja gränser och livets verkliga mörker. I övrigt är scenografin ganska anspråkslös vilket framhäver historien desto mera. Slutet är högst oväntat och kommer lite som en chock men sätter absolut ett spår i mig då jag går ut ur salongen. Trots att det inte alltid blir som man hade tänkt sig blir det ändå bra i slutändan och sammanhanget.

Pjäsen spelas på Svenska Teaterns stora scen fram tills 3 december.

Jenny Bergholm

Recension: Public Enemies

I filmen spelar Johnny Depp bankrånaren John Dillinger och FBI-agenten som försöker få fast honom är Melvin Purvis, spelad av Christian Bale (från Batman Begins).

Filmen baserar sig på en sann historia från 1930-talet där Dillinger och hans gäng rånar banker och blir fast men flyr från fängelset. Detta upprepas under filmens gång, men han möter en kvinna som han förälskar sig i. Men Purvis och hans agenter är Dillinger på spåret och Dillinger blir förrådd av en vän.

Filmen var ganska lång och scenerna var korta så det var lite svårt att hänga med på vissa ställen.

Dialoger fanns det knappt om i filmen och de var korta och en aning opersonliga. Men mot slutet av filmen blir det mer spännande och under den sista halvtimmen är det ett rent nöje att se hur filmen slutar.

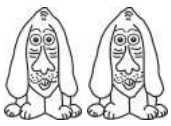

Bild:Google

Filmen innehåller mycket action och är visuellt snygg.

Amelie Lignell

Äldreomsorg och offentliga upphandlingar

I och med den nya lagen om offentliga upphandlingar konkurrensutsatte dåvarande staden Karis äldreomsorgen. Efter konkurrensutsättningen visade det sig att Folkhälsan som tidigare skött äldreomsorgen inte längre var det bästa alternativet, företaget MedOne var billigare. Nu sköter MedOne äldreomsorgen i f.d. Karis för fem år framåt.

Hösten 2009 blev MedOne:s nybyggda ålderdomshem Villa Pentby (Paulahemmet) färdigt. Byggnaden stod klar just innan 58 klienter skulle flytta in. Klienterna kom bl.a. från Mjölbolsta, där Folkhälsan tidigare skött dem. Före flyttningen ifrågasatte många beslutet; informationen mellan de anhöriga och staden fungerade inte och ingen visste hur det hela skulle fungera och vad det skulle kosta. Många tyckte att man inte kunde flytta åldringar som pjäser på ett schackbräde. En del patienter kom från Villa Rosa, en separat avdelning i Mjölbolsta där patienterna led av demenssjukdomar. Dessa patienters vardag kunde störas av förändringar och de behövde en trygg vårdmiljö. Dessutom frågade man sig om samma procedur kommer att upprepas om 5 år. Kalabalik blev det när det kom fram att kommunen inte hade beaktat sängarna i sitt vårdavtal. Plötsligt skulle de anhöriga fixa en sjukhussäng och nattduksbord – en enkel match enligt beslutsfattarna. Protesterna blev dock för uppseendeväckande och staden Raseborg med **Arne Nummenmaa** i spetsen beslutade sig för att skaffa sängarna. Flyttningen har nu genomförts och vardagen börjar ta form i Villa Pentby.

Redan före denna flyttning hade många funderat på lagen om offentliga upphandlingar, dvs. den lag som kräver konkurrenssättning av kommunal verksamhet. Kan man konkurrensutsätta olika företag som sköter äldreomsorg ur ekonomisk synvinkel? Är det billigaste alternativet alltid det bästa? På Upphandling.fi:s hemsidor beskriver man syftet med offentlig upphandling så här:

Huvudprinciperna vid offentlig upphandling är öppenhet (transparens), likabehandling, icke-diskriminering av kandidater och anbudsgivare och offentlighet. En upphandlande enhet som gör upphandlingar ska utnyttja befintliga konkurrensmöjligheter och främja uppkomsten av en marknad och dess verksamhet. Det här fungerar bra då man konkurrensutsätter byggen, vägarbeten eller dikning, men är det faktiskt det bästa sättet att besluta om äldreomsorgen? De vårdare som gör jobbet får låg lön, de billigaste utrymmena, den billigaste maten m.m. är inte alltid den bästa lösningen. Billigt och bra är en sällan skådad kombination. Dessutom är kontraktet i kraft i 5 år så som tidigare nämnts. Skall patienterna efter det flytta igen, vart bär det av då? Till Mjölbolsta igen, till ett nybyggt ålderdomshem någon annanstans eller ska vi bara skicka dem till ättestupan? Man kan tänka sig att Raseborgs image dock skulle lida om man skulle börja sympatisera med Kaari Utrio, eftersom sagan om **Jyrki Hakkarainen** redan anses vara otroligt skadlig.

Denna kritik riktas närmast mot beslutsfattarna och lagen, inte mot skötarna inom äldreomsorgen. Skötarna på Villa Pentby tar bra hand om våra åldringar. Min farmor trivs mycket bra trots att man bara får ost på smörgåsen och ingen korv!

Sofia Sjöblom

Bild: Sofia Sjöblom

Villa Pentby blev färdig hösten 2009

PlayMe

PlayMe är så mycket mera än en vanlig musikal. Jag har aldrig sett något liknande, säger regissören Maria Sid. Jag kan inte annat än hålla med efter att ha sett musikalen en vecka före premiären.

Jag hade inte tänkt mig att gå och se pjäsen men så fick jag chansen att se PlayMe och jag är väldigt nöjd med beslutet att gå och se den. PlayMe handlar om en ung pojke som uppfinner ett spel som heter PlayMe. Spelet blir stulet av pojkens bror som vill sälja det åt sin boss för att få behålla sitt jobb, men när han tar spelet blir en flicka fast inne i spelet men som vanligt slutar allting bra. Jag har inte sett många pjäser men jag kan redan säga att PlayMe kommer att vara svår att slå på min lista av favoritpjäser och jag kan lova att så är det för de flesta andra som sett den eller kommer att se den. Jag tror att de som har sett PlayMe eller någon annan bra pjäs kommer att gå på teater allt oftare för när man går och ser en pjäs öppnar sig en helt egen värld, som handlingen i PlayMe, för på teatern glömmer man allt annat och lever sig in i någon av de ”goda” på scenen.

Innan jag gick för att se PlayMe var jag inte särskilt intresserad och orkade inte bry mig men nu är jag väldigt glad att jag sett den för pjäsen tar fram teman som broderskap och lojalitet mot sin bästa vän och bror samt ärlighet och människans måsten att få makt och rikedomar som oftast leder till olycka. Jag rekommenderar pjäsen till alla, från ungdomar till åldringar, åt män och kvinnor, ja åt ALLA.

Bild: Playmes websida

Alexander Johnsson

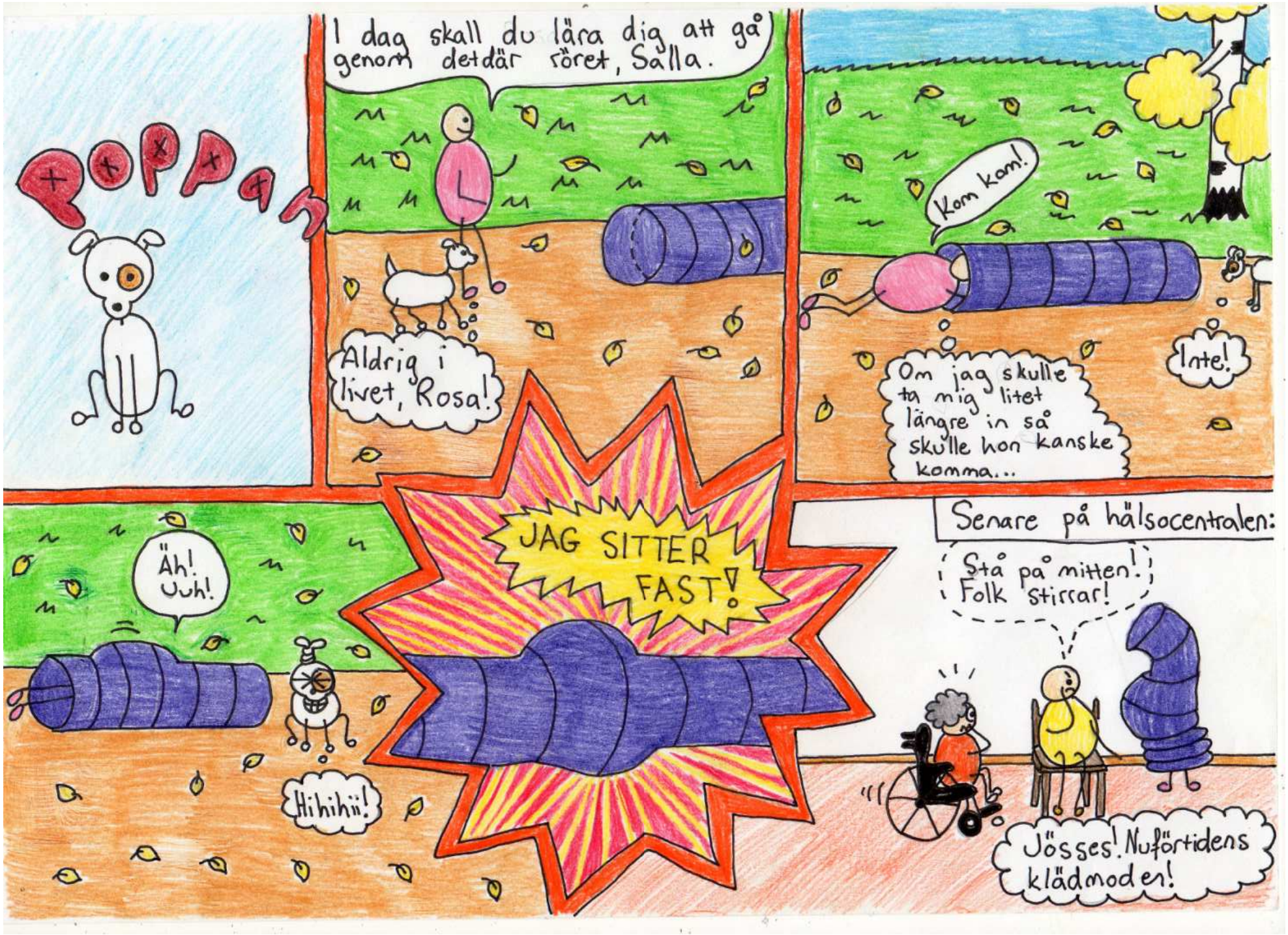
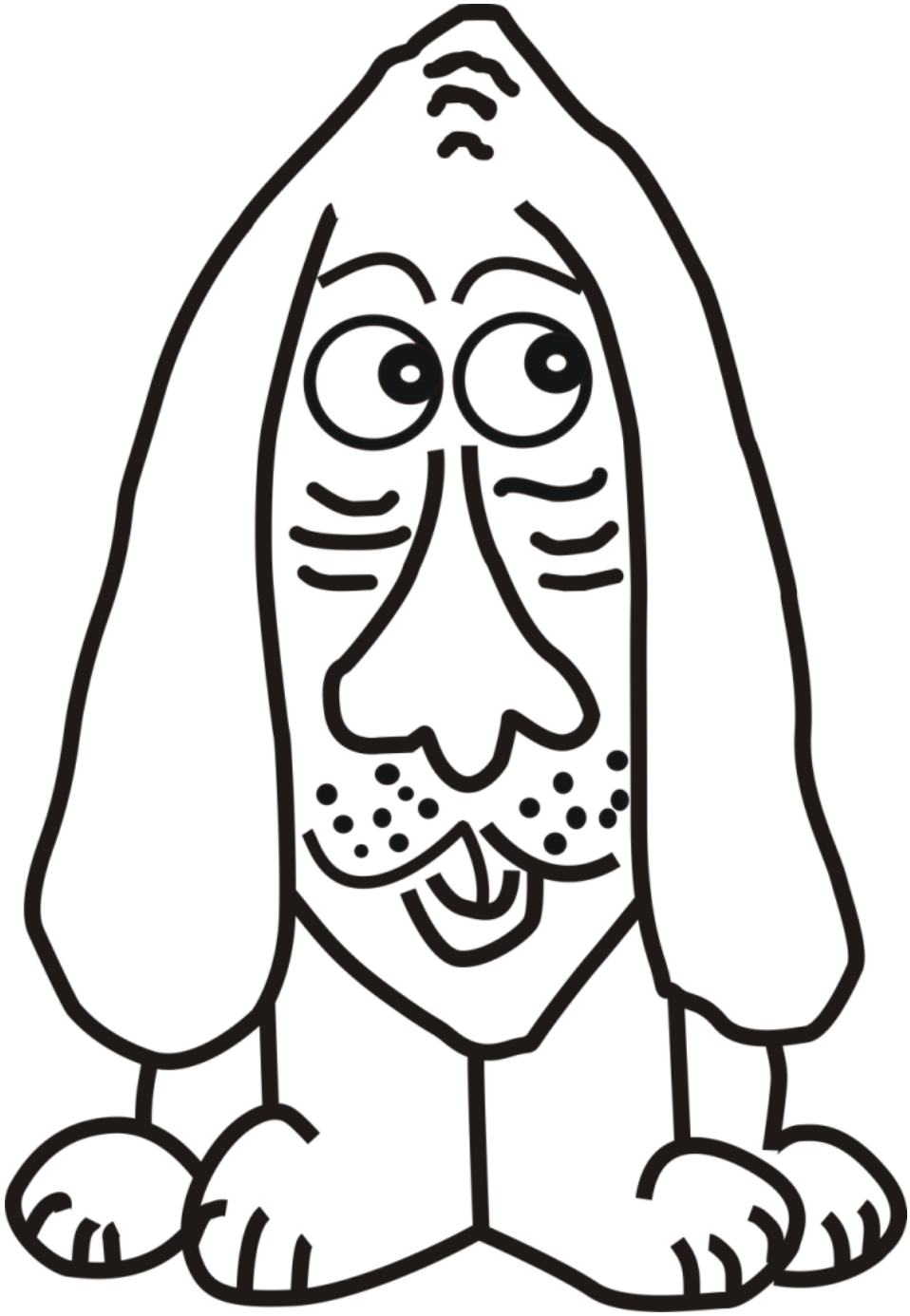
Jessica Pålander